

STANOWISKO

„FORUM DŁUGIEGO STOŁU”

Przekładany Państwu materiał jest efektem dyskusji prowadzonych w gronie ludzi z pewnym doświadczeniem społecznym i politycznym, które niezobowiązująco nazwaliśmy Forum Długiego Stołu. W ich wyniku powstało wiele opracowań szczegółowych, które uznaliśmy za ważne dla odbudowy polskiej państwowości po rządach PiS-u. Konkluzje z tych dokumentów zawarliśmy w załączonych tezach, wyrażając nadzieję, że mogą stać się inspiracją dla współdziałania całej demokratycznej opozycji.

Koordinator: Piotr Krośnicki tel. 600 941 641, mail: p.krosnicki@sd.pl

*Stanowisko powstało w ramach prac „FORUM DŁUGIEGO STOŁU”, w którym uczestniczą: Paweł Barański, Marek Borowik, **Wojciech Borowik**, Łukasz Biedka, Paweł Bujalski, Zbigniew Bujak, Jan Dworak, Piotr Fogler, Włodzimierz Grudziński, Mirosław Hanusz, Aleksander Hebda, Miłosz Hodun, Krzysztof Janik, Maciej Klimczak, Alina Kozińska, Piotr Krośnicki, Robert Krzysztoń, Jan Król, Dariusz Kowalski, **Jan Lityński**, Andrzej Machowski, Wiktor Mikusiński, Zbigniew Najbauer, Sławomir Najniger, Mirosław Odorowski, **ks. Stanisław Opiela**, Jan Ordyński, Paweł Piskorski, Kazimierz Porębski, Andrzej Potocki, Ryszard Pusz, Jan Rodowicz, Andrzej Sadowski, Witold Sielewicz, Wanda Sielewicz, Krzysztof Siemieński, Tomasz Sieradz, Wiesław Sikorski, Robert Soszyński, Lech Stefański, Jacek Szymanderski, Tadeusz Szumowski, Janusz Warakomski, Jacek Wiśniewski, Kazimierz Wóycicki, **Henryk Wujec**, Jacek Zdrojewski, Andrzej Zozula.*

DROGA OPOZYCJI DO ZWYCIĘSTWA

Stanowisko „Forum Długiego Stołu“

Najbliższe wybory parlamentarne stwarzają możliwość odebrania władzy demagogom i populistom. Piszemy „stwarzają możliwość”, gdyż wymagają współpracy pomiędzy różnorodnymi partiami politycznymi parlamentarnymi i pozaparlamentarnymi ugrupowaniami. Konieczne jest włączenie do koalicji demokratycznej organizacji niesformalizowanych, ruchów społecznych, opozycji ulicznej - to wśród nich szukać należy brakujących głosów, które urealnią przyszłe wyborcze zwycięstwo. Poparcia należy szukać także wśród tych, którzy z Szawła zechcą stać się Pawłami rozumiejąc, że dotychczas realizowana polityka prowadzi Polskę donikąd. Albo razem, albo Polska wpadnie w czarną dziurę, z której szybko się nie wydostanie.

Tak szeroka i zgodna reprezentacja, ale przede wszystkim świadomość konieczności ciężkiej pracy, pozwala myśleć o zdobyciu 307 mandatów i naprawie państwa, zbudowaniu nowego porządku polityczno-prawnego. 307 mandatów pozwoli przekształcić parlament w **Konstytuantę**. Oznacza to zarazem, że partie parlamentarne będą musiały ograniczyć apetyt na miejsca w Sejmie, a grupy pozaparlamentarne mieć świadomość ograniczonej ilości miejsc i potrzeby miarkowania oczekiwań i ambicji. Najważniejszą konsekwencją tak budowanej listy wyborczej jest możliwość wyboru kandydata na podstawie indywidualnej oceny dokonywanej przez wyborcę, bez potrzeby przypisywania go określonej grupie. A to już szansa na parlament z liczną reprezentacją demokratów, ale również wiarygodny i kompetentny.

Trzeba jednocześnie wyraźnie powiedzieć z kim nie jest nam po drodze. Na pewno z fanatykami Zjednoczonej Prawicy, zwolennikami autorytarnego modelu władzy. A także marszem niepodległości, nacjonalistami, organizacjami pro life, grupami faszystów, antysemitami, homofobami, rasistami itp. Wyraźne zakreślenie granic, których nie przekroczymy w budowie ładu państwowego i społecznego, ułatwi wyborcom opowiedzenie się po stronie tak kształtowanej koalicji.

Oczekujemy, że koalicja zaprezentuje uzgodnioną wizję projektowanych zmian. Wymagają one intelektualnej wyobraźni i politycznej odwagi. Rozstania się z

dotychczasową rutyną i wyrobionymi przez lata nawykami. Liczymy, że wśród propozycji znajdą się wybrane z tych, nad którymi w różnych grupach pracujemy. Za najważniejsze hasła programowe uznajemy:

Praworządność. Konstytucyjna większość pozwoli zlikwidować Trybunał Konstytucyjny i przekazać jego kompetencje Sądowi Najwyższemu.

Krajowa Rada Sądownictwa wybierana będzie spośród sędziów i przez sędziów oraz przez Sejm i Senat spośród dr habilitowanych prawa rekomendowanych przez senaty uczelni akademickich.

Należy wprowadzić zasadę, że zawód sędziego stanowi ukoronowanie kariery prawniczej, wobec tego sędzią może zostać prawnik z piętnastoletnim doświadczeniem w kwalifikowanym zawodzie prawniczym, który ukończył 40 lat.

Dla rozstrzygnięcia drobnych spraw cywilnych oraz spraw z zakresu wykroczeń należy wprowadzić instytucję sędziego pokoju, prawnika wybieranego w wyborach powszechnych na terenie gminy.

Prokurator wojewódzki (regionalny) i powiatowy (rejonowy) wybierany być powinien w wyborach powszechnych na obszarze odpowiednio województwa lub powiatu. Kompetencje Ministra Sprawiedliwości sprowadzać się będą do projektowania budżetu prokuratury oraz powoływania prokuratora specjalnego dla wyjaśnienia spraw związanych z nieprawidłowościami wykonywania władzy wykonawczej.

Świeckie państwo. Wiara i religia jest osobistą sprawą każdego człowieka, a państwo nie może preferować żadnej religii, a zwłaszcza zamieniać jej zasad i dogmatów w normy prawne. Wyznawane poglądy religijne nie mogą także mieć wpływu na wykonywaną pracę opłacaną z pieniędzy podatników. Za sprzeczne z zasadą państwa neutralnego uznajemy tzw. klauzulę sumienia w odniesieniu do zawodów związanych z usługami publicznymi. Państwo równo traktuje wszystkich obywateli, wychowanie religijne powinno odbywać się poza szkołami publicznymi, zastąpione być powinno wiedzą o etyce oraz wychowaniem obywatelskim. Posługa religijna w szpitalach i zakładach karnych powinna odbywać się na zasadach ogólnych, a instytucje związane z bezpieczeństwem państwa powinny być uwolnione od jej opłacania.

Depenalizacja zabiegu usunięcia ciąży. Mamy pełną świadomość, że debata nad prawami kobiet wymaga czasu, poprzedzając ją oczekujemy, że natychmiast po wygranych wyborach nastąpi depenalizacja wszelkich czynów związanych z usunięciem ciąży. Ten formalny akt ułatwi dyskusję na temat prawa do nieskrępowanej aborcji do 12 -16 tygodnia ciąży.

Unia Europejska. Sześć lat rządu pisowskiego prowadzi na ścieżkę wygaszania naszej obecności w UE, szczególnie w zakresie reguł praworządności. Bezpośrednim skutkiem tych działań jest marginalizacja polskiego udziału w kształtowaniu ważnych decyzji unijnych organów. To nieakceptowalne. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest czymś najlepszym co przydarzyło się nam w ciągu ostatnich czterystu lat. Oczekujemy, że nowy rząd będzie wspierał pogłębioną integrację w ramach Unii Europejskiej, szczególnie w zakresie praworządności, ochrony klimatu, systemu fiskalnego i obronnego.

Klimat. Ochrona klimatu czy raczej stworzenie warunków do odwrócenia negatywnych zmian klimatycznych stanowi wyzwanie XXI wieku. W Polsce największym wyzwaniem w tym zakresie jest dekarbonizacja, każdy rok jej zaniechania czy ograniczania przyczynia się do śmierci dziesiątek tysięcy ludzi. Ważnym elementem polityki klimatycznej są nakłady budżetu na badania naukowe i rozwiązania technologiczne szczególnie w zakresie pozyskiwania czystej energii bez śladu węglowego oraz możliwości gromadzenia energii elektrycznej.

Edukacja. Klęską ostatniego trzydziestolecia jest system edukacji publicznej. Zaniechania w tym zakresie skutkują recydywą rządu PiS-u. System edukacji wymaga przede wszystkim głębokiego przemyślenia i rozważnych decyzji. Temu trzeba poświęcić wiele lat. Niezbędne są również działania doraźne. Najważniejsze to zwiększenie roli rodziców, nauczycieli i młodzieży we wspólnym procesie podejmowania decyzji w sprawach wyboru władz szkolnych i programu nauczania. Natychmiast po wyborach wdrożenia wymaga program przygotowania dzieci i młodzieży do życia w społeczeństwie obywatelskim, co oznacza zdefiniowanie takich pojęć jak demokracja, wolność (słowa, prasy), równych praw bez względu na rasę, wyznanie, płeć itp., zapoznanie z systemem politycznym i konstytucyjnym (władza ustawodawcza, wykonawcza, sądownicza oraz prawa i wolności

obywatelskie), systemem administracji publicznej z elementami prawa w zakresie umożliwiającym swobodne poruszanie się przy załatwianiu spraw obywatelskich, pracowniczych, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, zasadami społeczeństwa informatycznego. A także ważne elementy historii ostatniego stulecia szczególnie te, które stanowią balast w stosunkach z innymi społecznościami jak nasi sąsiedzi (Litwini, Białorusini, Ukraińcy, Słowacy, Czesi i ci kluczowi Rosjanie i Niemcy) a także antysemityzm i stosunek do migrantów. Zajęcia tego przedmiotu powinny obejmować co najmniej cztery godziny tygodniowo.

Imigranci. Polska traci mieszkańców tak ze względu na zmniejszającą się liczbę urodzeń jak i emigrację, zwłaszcza młodych Polaków. Zapobiec temu może stworzenie warunków przyjmowania migrantów co oznacza zapewnienie im miejsca zamieszkania wykluczającego tworzenie gett, wprowadzenie obowiązku nauki języka polskiego, zapewnienie miejsca pracy i środków utrzymania przez rok, wreszcie nabór chętnych do emigracji w miejscu ich dotychczasowego zamieszkania, a na koniec pewność, że nie podjęcie pracy czy działalności biznesowej skutkować będzie wydaleniem do ojczystego kraju. Ważnym postulatem jest przyznanie imigrantom niektórych praw politycznych, do organizowania się, wstępowania do organizacji broniących praw pracowniczych i praw przedsiębiorców, czynnego i biernego prawa wyborczego do samorządu lokalnego.

Kryzys demograficzny. Dużo ważniejsze są działania, dzięki którym zachęcimy Polaków do zakładania rodziny i posiadania dzieci. Z badań wynika, że młode pokolenie za główne przeszkody do podjęcia decyzji prokreacyjnych uważa niestabilność zatrudnienia i brak dostępu do taniego mieszkania komunalnego. Likwidacja a co najmniej ograniczenie umów cywilnoprawnych i czasowych, zachęcanie pracodawców do zawierania umów o pracę na czas nieokreślony pomoże rozwiązać pierwszy problem. Przywiązanie do własności mieszkania i dotkliwy brak zasobów i budownictwa komunalnego stwarza palący problem dostępu do tanich mieszkań na wynajem i co za tym idzie brak gotowości do posiadania dzieci. Jedynym sensownym jego rozwiązaniem jest wdrożenie dziesięcioletniego projektu budowy trzech milionów czynszowych mieszkań komunalnych ze środków budżetowych i długu publicznego na terenach Skarbu Państwa i gmin. Mieszkania przeznaczone będą dla młodych ludzi w okresie między osiemnastym a trzydziestym piątym rokiem życia, o wielkości wynikającej z

sytuacji rodzinnej, przy czynszu nieprzekraczającym 1/5 płacy minimalnej miesięcznie. Ukończenie 35 roku życia oznacza konieczność opuszczenia lokalu lub zgodę na stawkę czynszu rynkowego. Mieszkania nie mogą być sprzedane ani zastawione.

Opowiadamy się za reanimacją systemu budownictwa spółdzielczego i stworzeniem zachęt do budowania mieszkań w tym systemie.

Wdrożenie projektu wymaga 2 do 3 lat prac projektowych, przygotowania gruntów i infrastruktury. Oczekujemy zaangażowania nowo wybranego parlamentu w realizację tego społecznie ważnego programu.

Wyrażamy głębokie przeświadczenie o konieczności powołania koalicji wyborczej deklarującej potrzebę wdrożenia powyższych zmian. Nie jest to lista skończona (zdrowie, ekologia, media, aparat bezpieczeństwa), ale te uważamy za najważniejsze. Mamy również nadzieję, że partykularne interesiki partii i różnorodnych organizacji obywatelskich nie zaprzepaszczą szansy na oczekiwane zmiany. Dwa lata z kawałkiem to tylko pozornie bezmiar czasu. Tak naprawdę to chwila. Nie zmarnujmy jej!

Forum Długiego Stołu

Warszawa, 8 kwietnia 2021 roku